

Boliviafamilien

- ingen kan hjelpe alle, men alle kan hjelpe noen!

Sandnes, 05.12.09

Til alle Boliviafamiliens faddere

God jul og et godt nytt år!

Plutselig truer julen igjen like om hjørnet, og det er vår glade plikt å fortelle litt om det som har skjedd i Boliviafamilien det siste halve året.

Vi begynner med å svare på det spørsmålet som nå dukker opp i innboksen hver dag: Er det for sent å sende julegave til fadderbarnet? Svaret er nei. Normalt sender vi en oversikt over gavene én gang per måned, samtidig med at fadderpengene forlater kontoen cirka den 5. i hver måned. Men i desember sender vi flere slike lister, og den siste en ukes tid før julaften. Så kan gaven forskutteres av Frelsesarmeen i Bolivia, selv om pengene først kommer i januar. Og bare så det er sagt: Selv når tiden er ute, er det ikke for sent. Gleden ved å få en gave blir ikke mindre selv om den kommer uventet, og julenissen har forlatt åstedet...

Det er absolutt å foretrekke å sende penger, heller enn fysiske gaver. Et kort laget av barn her hjemme går selvsagt fint, og blir satt stor pris på – akkurat slik vi vet mange setter stor pris på den julehilsenen som fadderne får med dette brevet. Det kan sendes til **Apadrinamiento, Casilla 3594, Cochabamba, Bolivia**. Men større pakker er dyre å sende, og har en lei tendens til å forsvinne på veien. Og det viktigste: Dukken eller bilen som koster 200 kroner her hjemme, koster gjerne 40 i Bolivia. Det gir 160 kroner til overs for klær, sko, en skolesekk, eller noe annet som barnet behøver. Husk å skrive ”julegave” på betalingen – da går alt direkte til barnet. Det kan for øvrig gjøres når som helst på året, og også med bursdagsgaver. I neste brev vil du så få bilde av barnet, med de gavene som ble kjøpt.

Men **obs**: Jule- og bursdagsgaver er noe mange ønsker å sende, og derfor noe vi ofte får spørsmål om. Det er *ikke* en plikt!

En liten avstikker...

I år har vi gjort en litt annen vri, og er nettopp tilbake fra to altfor korte uker i Bolivia. Dette var ikke vår vanlige rundreise med faddere – den var i 2008, og forhåndsannonseres her og nå igjen for høsten 2010. Men vi har for tiden så mye på gang at behovet for å følge det opp føltes påtrengende, og det var så absolutt også en tur til nytte.

I tillegg til mye annen lærdom fikk vi denne gangen med følgende: Du kan ta Fanebusten ut av Bolivia, men ikke Bolivia ut av Fanebusten. I det minste gjelder det den bolivianske bakteriefloraen, som ble med hjem og gjorde det bakterier gjør – grundig, lenge og vel. Vi skal spare dere detaljene...

Slike bagateller er uansett fort glemt. Straks magen igjen er i orden er det i hodet minnene sitter: Hundrevis på hundrevis av barneansikter, med alle de inntrykk man får av en virkelighet som trenger gjennom glansbildene. Vi opplever mye glede og takknemlighet på en slik reise, men også den sorg, sinne, fortvilelse og lengsel som bobler like under overflaten hos barn som er vant til å mangle så mange av de enkleste, mest grunnleggende ting. Man kan ikke viske ut smerten hos et barn som – med god grunn – har drept sin egen far. Men man kan heller ikke la være å forsøke.

Prosjektene våre

Det viktigste vi hadde å gjøre denne gang var å følge opp de store byggeprosjektene våre. Det er tre av dem. Det første og største er barnehjemmet i **Potosi**. Her er det å si at vi er veldig fornøyde med vår egen innsats – noe som i stor grad vil si innsatsen til dere som leser dette – men ikke like fornøyde med Frelsesarmeen. Forklaringen på det er enkel nok: Vi har holdt vår del av avtalen, og skaffet til veie 100.000 funkende amerikanske dollars. Det er takket være noen store, viktige givere...og mange små, viktige givere.

Ikke minst er det takket være vårt unikum av en frivillig, Marita Bjerga, som sammen med Linn Hansen var fødselshjelper for prosjektet. Linn er også involvert i arbeid for fattige i Brasil, mens Marita etter flere runder i Bolivia både har blitt bestevenn til jentene på Evangelina Booth, og en utrettelig ambassadør for barnehjemmet i Potosi. Disse må egenhendig ha skaffet til veie et sekscifret beløp, noe som ikke er helt hverdags for studenter i tyveårene. De (og vi!) har også fått glimrende hjelp fra Zoom-In i Sandnes. Dette bringer oss til navnet på det nye barnehjemmet. Vi har slitt litt med dette. "Frelsen" ville gjerne gjøre oss den ære å kalle det for Casa Baste Fanebust. Det setter vi stor pris på. Men vi har allerede et Corazon Grande Casa Baste Fanebust, og tror Papa Baste vil synes at det holder. Så hva kaller vi dette barnehjemmet, som kneiser stolt på fjellet over verdens høyest liggende by, sannsynligvis nærmere himmelen enn noe annet barnehjem i verden? Det må jo bli **Casa Himmelbjerget!** (Alternativt det mer spøkefulle "Himmelbjerga", for de som vil hedre en som ikke selv vil bli hedret...)

Vi har altså levert som lovet på finansieringen. Derimot har Frelsesarmeen ikke klart å bygge ferdig innenfor denne summen. Når dette skrives er det fortsatt 20.000 USD igjen på konto, og byggingen pågår for fullt. Men for å bli ferdige – innen april, etter planen – regner man med at ytterligere 20.000 dollar vil ha gått med. Det finnes mange gode grunner til det. Tomten, som er svær (og som vi fikk gratis fra kommunen), viste seg vanskeligere å planere ut enn antatt. Fundamenteringen av bygget ble mer komplisert enn arkitekten trodde, med mer stålbinding. En skole som bygges i nærheten presset opp kostnaden for arbeidskraften med 20%: Fra 5 til 6 kroner i timen...

Det spørres også om man hadde valgt rett mann i ledelsen fra start. Men her ble det endringer da nyheten om vårt forestående besøk spredte skremselsens ringer i vannet. Inn kom kaptein Jacinto Lecoña med kone, et par som kan stå som det perfekte symbol på den lutherske arbeidsmoral. De er ute på bygget hver dag, fra morgen til kveld, og går foran arbeidslaget med det beste eksempel. Selv ikke tapet av en halv finger – Jacinto feilberegnet litt på dynamitten – setter noen stopper. Og på kveld eller natt holder han orden på hver en dollar og cent som går inn i prosjektet. Det er ikke det minste rart at nærmest sovnet med hodet i suppetallerkenen da vi tok ham med ut på en bedre middag...

Med kaptein Lecoña ved roret er vi trygge på at dette prosjektet er i de beste hender. Under hans ledelse har det skjedd mer på de siste tre månedene, enn på de foregående ni. Bygget står der nå, stort og flott, i to fulle etasjer, med taket på før regntiden kom. Nå skal vinduer og dører på plass, og så kan innarbeidet pågå mens det høljer ute. I juli/august skal de første 20-25 barna flytte inn, slik at vi har et fungerende barnehjem i drift når vi kommer innom på neste fadderreise i september/oktober. Da skal vi feire åpning!

Prosjektet med dagsenteret i **Ushpa Ushpa** (Cochabamba) er også noe etter skjema, men så langt ikke over budsjett. I mellomtiden har man tilhold like over gaten, så situasjonen her er ikke problematisk. Den ansvarlige byggeingeniøren som orienterte oss ute på byggeplassen hadde ingen spesielle komplikasjoner å melde om. På kvelden satte man opp lys og hadde en flott "fiesta", med barn som kom fra nær og fjern og underholdt oss og hverandre med dans og opptredener. En flott forsmak på åpningsfesten vi skal ha til høsten – men da vil altså senteret ha vært i drift i flere måneder.

Til slutt har vi gleden av å nevne at 2. byggetrinn på **Corazon Grande Casa Baste Fanebust** nå er i gang! Her skal det komme et bygg med soverom, lesesal m.v. Opprinnelig er jo dette barnehjemmet bygget for 13 barn. Men behovet er stort, og hjerterommet det samme, så i dag bor det 19 jenter der. Med det nye bygget på plass skal opprinnelig kapasitet være doblet, slik at vi kan gi enda noen flere et trygt sted å bo. Også dette er et prosjekt som skal stå ferdig før høsten. Vår ildsjel Hans Olav "Turbo" Meland har tatt på seg en stor del av ansvaret for dette, og gjør en strålende jobb. Som mange vil vite er dette en mann det ikke nytter å si nei til. Det vil si, man kan prøve en stund, men sjansen er overveldende stor for at man ender opp med å trekke det korte strået, siden de fleste av oss er begrenset av en menneskelig tålmodighet. Et godt råd er derfor å si ja med en gang...

Turens tristeste: La Roca

La Roca er et dagsenter i distriktet Cali Canto, et lutfattig område i utkanten av Cochabamba. Vi begynte å støtte dette i 2006, etter å ha blitt presentert for John og Tracey Hastie, kapteinparet fra New Zealand som skulle være ansvarlig for å bygge det opp. De gjorde da et godt inntrykk, og vi sørget for å skaffe noe over 40 faddere til dette dagsenteret.

Inntrykket viste seg å stemme: Ved besøket vårt i 2008 kunne vi med glede konstatere at dette var blitt et glimrende dagsenter – et av våre beste. Derfor var det sørgelig å se hva man nå hadde blitt redusert til: Bitte små, trange rom i to små hus som lå flere hundre meter fra hverandre. Dette var ikke paret Hasties feil, men skyldtes at lokalene man tidligere hadde leid nå var solgt. Fortvilelsen var stor, og for første gang merket vi at selv disse superentusiastene har en tålegrense. Det er en stor påkjenning å kunne gjøre mindre og mindre for barn som behøver mer og mer. Vi fikk overrakt en stor konvolutt med brev som fortalte om hvor viktig det er at senteret består. Noen av disse er skrevet med store, skjelvende bokstaver som lener seg både hit og dit – slik det blir når små barn må skrive på vegne av foreldre som selv er analfabeter.

For oss er det utenkelig å gi opp arbeidet i et område hvor behov er så stort. Men å stadig måtte flytte fra en leiebolig til en annen er ikke noen varig løsning. Vi er nødt til å kjøpe et fast sted å være. Et slikt er nå funnet, i form av to hus som ligger vegg i vegg, sentralt i området. De kan gjøre nytten straks, slik de er, og så får en fikse litt på tingene etter hvert. Prisen er 15.000 dollar, eller 85.000 kroner, for hvert av disse.

Vi velger ikke våre utfordringer; de kommer som perler på en snor. Men det hjelper ikke å si at dette ikke er noe vi har planlagt for, eller at vi har mer enn nok allerede, eller at vi får komme tilbake til det neste år. Det er nå sommerferie i Bolivia, og barna trenger et sted å være straks den er over. Vi må bare få det til!

”Som manna fra himmelen”

Det er i hvert fall uttrykket. Og enten en nå har forbindelse til han der oppe eller ikke: Når en strever med å prioritere hvem som skal få hva, i en situasjon hvor det aldri finnes nok til alle, så er det usedvanlig oppløftende å tenke på alle dem som tenker på oss. Det er ikke få! Nye faddere kommer til hele tiden. Vi har nettopp, for første gang, måttet be våre venner i Bolivia om å sende oss flere barn, siden vi er i ferd med å gå tom! Det gjør de med største glede, for Bolivia har ingen mangel på barn som behøver hjelp. Men det er gledelig at mens mange hjelpeorganisasjoner opplever frafall og nedgang, så er det motsatt med oss. Vi vokser, stille og rolig, uten at en krone går til markedsføring, og mest av alt fordi dere som allerede er i Boliviafamilien inspirerer andre til også å bli med.

Skoler, barnehager, bedrifter, foreninger og lag hjelper oss med prosjektmidler. Det går ikke å nevne alle her – og hver gang vi trekker frem noen, så er vi bekymret for alle de vi ikke får tatt med. Dessuten har vi gode hjelpere som slett ikke ønsker å navngis, og også det må respekteres.

Det er likevel én ting vi vil ha nevnt, og det er hvordan barn og unge her hjemme strekker ut en hånd til sine fattige søsken. Når en barnehage i Norge bruker FN-dagen til å selge kaker, kaffe og de små barnas ”kunstverk” er det en hyggestund for barn og foreldre. Samtidig er det en anledning til å gjøre barna oppmerksomme på en flik av verdens urettferdighet, men også skape bevissthet om at de kan bidra til å gjøre noe med den. Og for å sette tingene i perspektiv: Resultatet av ett slikt kaffeslaberas i én barnehage er typisk det som behøves for å holde et helt barnehjem med skolebøker og materiell i ett år...

Blant dem som har betydd mye for oss i året som snart er omme er Teinå skole og SFO, som støtter Corazon Grande Casa Baste Fanebust. Forus videregående skole har gjort en kjempeinnsats for det nye barnehjemmet i Potosi, og Nannestad videregående skole for det nye dagsenteret i Ushpa Ushpa. Bidragene fra disse – og altså fra de mange hundre elevene som hver har gjort sitt – er helt avgjørende for at vi i det hele tatt har hatt mulighet til å ta på oss disse prosjektene.

Fadderpengene går som kjent direkte til driften av barnehjem og dagsentere. Til prosjektene våre behøver vi derfor annen støtte. Den som ønsker å gi en skjerv til dette kan velge mellom følgende formål:

- Generell prosjektkonto (vedlikehold, oppgradering eksisterende hjem og sentre, tomt og hus til dagsenteret La Roca m.v.): 6340.05.22636
- Prosjektkonto for barnehjem i Potosi: 6340.05.25511
- Prosjektkonto for Corazon Grande Casa Baste Fanebust: 3201.29.46707

Utviklingen i Boliviafamilien

Det blir ingen full gjennomgang av hvert enkelt dagsenter og barnehjem denne gang: Det tar vi som vanlig etter rundturen neste høst. Noe annet er heller ikke nødvendig, for mens byggeprosjekter alltid har sine utfordringer, så går driften stort sett på skinner. Vi har et godt samarbeid med Frelsesarmeen både i divisjon La Paz og Cochabamba. Den daglige drift ute på hjem og sentre skjer i regi av erfarne folk, og den blander vi oss minst mulig i. Til gjengjeld forventer vi å bli tatt med når større beslutninger skal tas, og ikke minst dersom problemer oppstår underveis. Dette opplever vi fungerer bedre og bedre, og resultatet er blant annet en rekke små prosjekter gjennom året: Nye stoler og bord her, et nytt kjøkken der, utbedring av et toalett... På den måten håper vi å heve standarden jevnt og trutt, og samtidig unngå store og uventede kostnader.

Med internett som bindeledd i en stadig mindre verden er barrieren for å ta kontakt med oss lavere enn før, og det hjelper definitivt også at vi etter hvert begynner å få et mer personlig forhold til en god del av de som jobber i "Frelsen". Selve "limet" i dette samarbeidet er vår kjære Siw Broman i Cochabamba. Hun gjør en strålende jobb som bindeledd, og vi er i nesten daglig kontakt.

De tørre tall skal dere også få: Antallet faddere øker altså jevnt og trutt, og er nå oppe i 837. Vi holder altså på å gå tom for barn, men Boliviastorken er snart ventet med 20 nye i nebbet. I tillegg vil vi utpå nyåret få de første 20-25 barna til Casa Himmelbjerget i Potosi, men her vet vi at det også ligger en del faddere på vent...

Økonomisk ser det enda bedre ut. I 2008 rundet vi for første gang 2 millioner i støtte sendt til Bolivia. Nøyaktig hva det ender på i 2009 kan vi ikke vite enda (julepresanger...). Det kommer i bloggen over nyttår. Men det blir definitivt mer enn 2,5 mill, og altså en vekst på over 25% det siste året. Det er vi veldig godt fornøyde med!

Følg oss gjennom året!

Julebrev og sommerbrev vil fortsatt komme per post i all overskuelig fremtid – ha ingen bekymringer om det! Men vi drømmer jo om en fremtid hvor alle barnehjem og dagsenter er på nett, og hvor bilder og epost kan utveksles når som helst. Noen veldig fjern fremtidsvisjon behøver ikke dette å være: Internett er i aller høyeste grad på plass også i Bolivia, med mange trådløse nett og internettkafeer på annethvert gatehjørne. Så hvem vet hvor vi er om fem eller ti år...

Visjoner til side: Allerede i dag har vi en nettside på www.boliviafamilien.org hvor det meste av nødvendig informasjon lett kan finnes. Vi har en blogg på <http://boliviafamilien.blogspot.com> som oppdateres jevnlig med mye og mangt. Vi har en egen gruppe på Facebook som allerede har mer enn 400 medlemmer. Og vi har ambisjoner om å bli flinkere å bruke mailinglisten vår.

Vi gjør dette for å holde dere faddere og andre orienterte om det vi holder på med, men selvsagt også for å kunne komme i kontakt med andre som er interesserte i vårt arbeid. Det siste håper vi jo at dere kan hjelpe oss med, og da har dere altså noe her å vise til!

Når det gjelder PR har vi forresten en flott ambassadør som må nevnes. Mange har sikkert fått med seg at den smått eksentriske vikingsyklist Rune Monstad nylig ble arrestert og kastet ut fra Kongo. Det resulterte i et stort oppslag i ukebladet Vi Menn, hvor han som alltid sørget for å promotere Boliviafamilien. Rune var i 2006 med på å bygge barnehjemmet Corazon Grande Casa Baste Fanebust, og håper å møte oss der i september/oktober 2010 for åpningen av 2. byggetrinn. Dere finner ham på www.vikingbiker.com!

Faddertur til Bolivia neste høst

Dette er bare et forhåndsvarsel, siden vi vil komme tilbake med nøyaktig reiseplan og annen info på bloggen og i sommerbrevet. Men cirka i perioden 25. september til 25. oktober neste år inviterer vi til faddertur i Bolivia. Vi skal da reise rundt og besøke alle våre barnehjem og dagsentre. Det er en unik mulighet, ikke bare til å bli kjent med vårt arbeide, men også med et fantastisk land som byr på utrolige opplevelser. Vi tar deg med i Amazonas' dampende jungel, ut på Titicacasjøen, opp i 5000 meters høyde blant Illimanifjellenes snødekte topper, på sykkel ned dødsveien...

Kort sagt blir det opplevelser for både kropp og sjel. Turen er åpen for alle faddere og andre interesserte, og du kan være med på hele, eller deler av den. En reise du aldri, *aldri* vil glemme.

'tis the Season to be Merry...

Noen uker nå, og julen er over oss. Ettersom årene går har den endret både fasong og innhold. Da det eldste blad Fanebust vokste opp på 70-tallet lå snøen i månedsvis her i Sandnes. Bilene sto i bønn og kunne ikke komme opp; vi som hadde akebrett eide bakken og herjet av hjertens lyst. Jeg hadde de bredeste sladdene i byen, det trodde jeg i hvert fall selv, og kunne kjøre nesten like raskt baklengs som fremover. Når aking ble kjedelig kunne vi gå på skøyter på isen på Revholen. Dagene var kalde og klare, nettene hadde høy himmel og stjerner fulle av hemmeligheter. Min far fortalte meg at lyset fra noen av dem hadde brukt tusenvis av år på veien til oss. Jeg kan ikke huske en eneste julegave fra denne tiden, men jeg husker godt at vi var ute i skogen og fant oss et juletre, og lukten av kvae etter at vi fikk det i hus.

I dag var jeg på kjøpesenteret, en lørdag midt i julestria, og det slo meg nok en gang hvor fattige rikdommen har gjort oss. Ikke det at noen av oss vil bytte, for det finnes ikke noe romantisk ved ekte fattigdom. Men når man ikke lenger må prioritere, devalueres alt. Når så mye er innen rekkevidde, blir gleden ved det neste kjøpet stadig mindre. Avtakende grensenytte, kaller vi økonomer det. Men kanskje er det jeg som er problemet, for jeg merker at jeg ikke lenger kan hente fram barneblikket. Distansen har blitt for stor, kynismen filtrerer alt; hvis vi får snø i år, her i sørvest, vil den bare ligge en uke eller to. Hvis det blir is på Revholen kommer også skiltet hvor det står "Advarsel! Isen er usikker!", og det vil være helt sant.

Fargene er litt blassere nå, og det gir meg en vemodig følelse. Men jeg har funnet et triks som jeg vil fortelle om. På fancy utaskjærs språk kan vi kalle det *pleasure by proxy*. På norsk har vi et uttrykk for det samme som begynner slik: "Den største glea du selv kan ha..." Fenomenet bør være kjent for alle foreldre, men er slett ikke reservert kun for dem. Det merket jeg godt da vi nylig tok vårt fadderbarn Ivan ut på Sucres bittelille tivoli. Da den lille og reserverte gutten fikk prøve et pariserhjul for første gang, klarte han ikke holde seg: Han sprutet ut i latter, mens øynene strålte. Men det var nok jeg som var gladest.

Ha en fin og fredelig jul!

Vennlig hilsen
Boliviafamilien Norge

Frode Fanebust
Frode og Øyvind Fanebust

- ingen kan hjelpe alle, men alle kan hjelpe noen!